

Handläggare
Filippa Berencrutz
Telefon: 08-50825007**Till**
Socialnämnden
2025-05-20

Skrivelse om Tidöpartiernas mål om återvandring i socialtjänstlagen

Svar på skrivelse från Centerpartiet

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Kristin Jacobsson (C) har i en skrivelse till socialnämnden framfört ett antal frågor rörande frivillig återvandring kopplat till ny socialtjänstlag.

I ärendet redogör förvaltningen för hur staden arbetar med frivillig återvandring idag och hur arbetet planeras framöver.

Förvaltningen redogör även för bedömning av hur stor inverkan det nya förslaget har på stadens socialtjänst, sett till mängden ansökningar om frivillig återvandring som sker nationellt.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Kristin Jacobsson (C) har i en skrivning till socialnämnden 2025-02-18 framfört ett antal frågor rörande återvandring kopplat till ny socialtjänstlag.

Ärendet

Frågeställaren framhåller att en skrivning i regeringens proposition *En förebyggande socialtjänst – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter* (2024/25:89)¹ som berör frivillig återvandring kommer att påverka socialtjänstens arbete. I propositionen framkommer att frivillig återvandring kraftigt bör stimuleras och öka samt att socialtjänsten ska vägleda, informera och uppmuntra till detta.

I skrivelsen framkommer att det är en stor förändring för socialtjänstens arbete och att det går tvärtemot det annars

---

¹ [Prop. 2024/25:89 En förebyggande socialtjänst – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter](#)

förtroendeskapande och förebyggande uppdrag som socialtjänsten har. Frågeställaren anser att det finns en risk att människor i mindre grad kommer att söka socialtjänstens stöd och hjälp om de tror att socialtjänsten vill få människor att lämna landet. Slutligen belyses även att frivillig återvandring pressar socialsekreterare till svåra etiska ställningstaganden om återvandring.

Mot bakgrund av ovanstående ställer frågeställaren följande frågor i skrivelsen:

- Hur planerar förvaltningen att socialtjänstens eventuella nya mål om vägledning, information och uppmuntran till frivillig återvandring ska implementeras i Stockholms stad?
- Hur tror förvaltningen att det nya målet kommer att påverka stockholmarnas tillit till socialtjänsten?
- Anser förvaltningen att det nya målet kommer att underlätta för socialtjänstmedarbetarnas hårt belastade arbetssituation?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 14 maj 2025. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 15 maj 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Frivillig återvandring

Frivillig återvandring är när en person som har ett giltigt uppehållstillstånd själv väljer att lämna Sverige och flytta tillbaka till sitt hemland eller annat land där personen har rätt att bo. Den som frivilligt vill återvändra kan ansöka om ekonomiskt stöd till detta från Migrationsverket.²

Det ekonomiska stödet vänder sig till de som har uppehållstillstånd

- som flykting,
- alternativt skyddsbehövande,
- på grund av synnerligen ömmande omständigheter,
- som kvotflykting, eller
- som familjemedlem till en person med uppehållstillstånd på någon av ovanstående grunder.

Migrationsverket beviljar inte bidrag för personer som är svenska medborgare

- har uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet och kommer från Ukraina,
- har tillräckligt med pengar som gör att man kan betala resan själv.

Stadens planering och implementering av ny socialtjänstlag

Den information om frivillig återvandring som skrivelsen hänvisar till är inget eget mål eller paragraf i propositionen om ny socialtjänstlag.³ Informationen om återvandring står under avsnittet ”Socialtjänsten ska arbeta förebyggande” där det framkommer att det är viktigt att fånga upp människor i utanförskap. Inom Stockholms stad pågår ett omfattande omställningsarbete för en ny socialtjänstlag med fokus på förebyggande arbete och minskat utanförskap.

Förvaltningen bedömer att vägledning och information om frivillig återvandring redan hanteras idag inom ramen för socialtjänstens serviceskyldighet enligt FL 6§. Enligt bestämmelsen ska en myndighet lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Enligt stadens medborgarkontor har frågor om frivillig återvandring inkommit ytterst sporadiskt och då hänvisas medborgaren till kontakt med Migrationsverket.

Förvaltningen avvaktar med ytterligare planering tills nationell samordnare för frivillig återvandring har tillsatts.

Tillit till socialtjänsten

Den nya socialtjänstlagen har stort fokus på att främja tilliten till socialtjänsten. Omställning till ny socialtjänstlag pågår för fullt inom Stockholms stad och innefattar till exempel att göra socialtjänsten lätt tillgänglig och ge ett mer individanpassat stöd, i ett led att främja stockholmarnas tillit till socialtjänsten. Förvaltningen anser att det inte är möjligt att i dagsläget bedöma hur stora riskerna är för hur socialtjänstens arbete med frivillig återvandring skulle kunna komma att skada stockholmarnas tillit till socialtjänsten.

Belastning på socialtjänsten

Under 2023–2024 gjordes en statlig utredning om *Stöd till invandrades utvandring* (SOU 2024:53).⁴ I direktivet konstaterades att den nuvarande ordningen för frivillig återvandring utgörs av begränsande insatser som endast når ett fåtal personer. Under de senaste 10 åren, räknat från 2013, har i genomsnitt 17 ärenden avgjorts per år varav fyra individer har beviljats återvandringsbidrag. Utredningen (SOU 2024:53) bedömer att ökad summa på återvandringsbidraget, likt grannländernas nivåer, som mest skulle generera ca fyra gånger så stor återvandring. Det vill säga cirka 80 personer nationellt som årligen vill ansöka om detta bidrag. Sett till hur många som vill ansöka om frivillig återvandring nationellt, bedömer förvaltningen att arbetet inte kommer att

³ [Prop. 2024/25:89 En förebyggande socialtjänst – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter](#)

⁴ [SOU 2024:53 Stöd till invandrades utvandring](#)

påverka socialtjänstmedarbetarnas arbetssituation i Stockholms stad nämnvärt.

I prop. (2024/25:89) framkommer att det pågår ett arbete att tillsätta en nationell samordnare för frivillig återvandring som kommer att föra dialog med kommunernas socialtjänster.⁵ Förvaltningen bedömer att denna typ av central funktion och stödåtgärd kan minska trycket på socialtjänsten, snarare än att ytterligare belasta.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2025-05-11
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2025-05-11